

การศึกษาองค์ประกอบ และตัวบ่งชี้ภาวะผู้นำการเรียนรู้ของผู้บริหารโรงเรียน
ในเครือสารสาสน์ตามบริบทการศึกษาคาทอลิก*
COMPONENTS AND INDICATORS OF LEARNING LEADERSHIP OF SCHOOL
ADMINISTRATORS IN SARASAS AFFILIATED SCHOOLS
WITHIN THE CATHOLIC EDUCATION CONTEXT

อนุสรณ์ นามประดิษฐ์

Anusorn Nampradit

คณะศึกษาศาสตร์และศิลปศาสตร์ สถาบันสารสาสน์เทคโนโลยีแห่งสุวรรณภูมิ สมุทรปราการ ประเทศไทย

School of Education and Liberal Arts, Sarasas Suvarnabhumi Institute of Technology, Samut Prakan, Thailand

Corresponding author E-mail: anusorn.coachgolf@gmail.com

Tel: 093-4915198

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาองค์ประกอบและตัวบ่งชี้ภาวะผู้นำการเรียนรู้ของผู้บริหารโรงเรียนในเครือสารสาสน์ตามบริบทการศึกษาคาทอลิก และ 2) วิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันภาวะผู้นำการเรียนรู้ของผู้บริหารโรงเรียนในเครือสารสาสน์ตามบริบทการศึกษาคาทอลิก โดยมุ่งพัฒนาโครงสร้างแนวคิดที่สะท้อนอัตลักษณ์การบริหารเชิงคุณค่า ควบคู่กับการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 ดำเนินการวิจัยแบบผสมผสานวิธี กลุ่มตัวอย่าง คือ ครู จำนวน 390 คน โดยการสุ่มแบบแบ่งชั้นและผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 9 คน โดยการคัดเลือกแบบเจาะจง เครื่องมือการวิจัยประกอบด้วย 1) แบบบันทึกภาวะผู้นำการเรียนรู้ของผู้บริหารโรงเรียนในเครือสารสาสน์ 2) แบบบันทึกการสนทนากลุ่ม และ 3) แบบสอบถามแบบมาตราประมาณค่า 5 ระดับ วิเคราะห์ข้อมูลเชิงเนื้อหาและวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน ผลการวิจัย พบว่า 1) องค์ประกอบภาวะผู้นำการเรียนรู้ของผู้บริหารโรงเรียนในเครือสารสาสน์ตามบริบทการศึกษาคาทอลิกมี 6 องค์ประกอบ คือ องค์ประกอบด้านการเรียนรู้เป็นทีม (TE) องค์ประกอบด้านนวัตกรรมการนำเทคโนโลยีมาใช้ (AT) องค์ประกอบด้านการสร้างนวัตกรรมการเรียนรู้ (IN) องค์ประกอบด้านสภาพแวดล้อมเอื้อต่อการเรียนรู้ (EN) องค์ประกอบด้านความคิดสร้างสรรค์ (CR) และองค์ประกอบด้านอัตลักษณ์การศึกษาคาทอลิก (ID) และประกอบด้วย 27 ตัวบ่งชี้ โดยบูรณาการมิติทางวิชาการ เทคโนโลยี คุณธรรม และจิตตาคาทอลิกเข้าด้วยกันอย่างเป็นระบบ และ 2) ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันภาวะผู้นำการเรียนรู้ของผู้บริหารโรงเรียนในเครือสารสาสน์มีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ค่าน้ำหนักองค์ประกอบอยู่ระหว่าง 0.68 - 0.89 ($p < .001$) แสดงถึงความตรงเชิงโครงสร้างและความเหมาะสมของโมเดล ใช้เป็นกรอบการพัฒนาภาวะผู้นำการเรียนรู้ของผู้บริหารโรงเรียนเอกชนคาทอลิกได้

คำสำคัญ: ภาวะผู้นำการเรียนรู้, การศึกษาคาทอลิก, โรงเรียนในเครือสารสาสน์

Abstract

This study aimed to: 1) examine the components and indicators of learning leadership among administrators in Sarasas-affiliated schools within the context of Catholic education, and 2) conduct a confirmatory factor analysis of the learning leadership model of administrators in Sarasas-affiliated schools under the Catholic educational framework. The study sought to develop a conceptual structure reflecting value-based administrative identity alongside the development of 21st-century learner competencies. A mixed-methods research design was employed. The sample consisted of 390 teachers selected through stratified random sampling and 9 experts selected through purposive sampling. Research instruments included: 1) a learning leadership assessment record for school administrators, 2) a focus group discussion protocol, and 3) a five-point Likert-scale questionnaire. Data were analyzed using content analysis and confirmatory factor analysis (CFA). The findings revealed that: 1) the learning leadership model comprised six components: Team Learning (TE), Application of Technology (AT), Innovative Learning Development (IN), Learning-Supportive Environment (EN), Creativity (CR), and Catholic Educational Identity (ID), with a total of 27 indicators. These components systematically integrated academic, technological, moral, and pastoral dimensions; and 2) the confirmatory factor analysis demonstrated that the model was consistent with empirical data, with factor loadings ranging from 0.68 to 0.89 ($p < .001$), indicating strong construct validity and model fit. The model can serve as a framework for developing learning leadership among administrators in Catholic private schools.

Keywords: learning leadership, Catholic education, Sarasas Affiliated Schools

บทนำ

ภาวะผู้นำในศตวรรษที่ 21 ได้เปลี่ยนแปลงจากรูปแบบการบริหารแบบอำนาจนิยมสู่การเป็นผู้นำที่เน้นการเรียนรู้ นวัตกรรม และการสร้างความรู้ร่วมกันอย่างต่อเนื่อง (Kouzes, J. M. & Posner, B. Z., 2016) ในบริบทการศึกษา การเปลี่ยนแปลงนี้นำไปสู่แนวคิด “ภาวะผู้นำการเรียนรู้” (Learning Leadership) ซึ่งผู้บริหารสถานศึกษามีบทบาทเป็นผู้ขับเคลื่อนการเรียนรู้ขององค์กรมากกว่าการเป็นผู้จัดการกระบวนการเพียงอย่างเดียว (Curtis, R., 2012) ขณะเดียวกันผลการประเมินสมรรถนะนักเรียนตามโครงการประเมินผลนักเรียนนานาชาติ (PISA) ปี ค.ศ. 2022 พบว่า หลายประเทศกำลังเผชิญกับความท้าทายในการยกระดับคุณภาพการเรียนรู้ของผู้เรียนให้สอดคล้องกับความต้องการของโลกยุคใหม่ ภาวะผู้นำการเรียนรู้จึงเป็นสมรรถนะสำคัญของผู้บริหารสถานศึกษาในการรับมือกับความซับซ้อนของการเปลี่ยนแปลงทางดิจิทัล นวัตกรรมทางการสอน และความคาดหวังของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (Christiansen, I., & Tronsmo, E., 2013) อีกทั้ง ในบริบทการศึกษาไทย แนวคิดภาวะผู้นำการเรียนรู้ได้รับความสนใจเพิ่มขึ้นเนื่องจากสถานศึกษาต้องการยกระดับคุณภาพและตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยีและสังคมอย่างรวดเร็ว (สุธรรม ธรรมทัศนานนท์, 2561) ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่าการพัฒนาคุณภาพการศึกษาจำเป็นต้องอาศัยการบริหารจัดการโรงเรียนที่มีประสิทธิภาพ โดยเฉพาะบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในฐานะผู้นำทางการเรียนรู้ อย่างไรก็ตาม การนำภาวะผู้นำการเรียนรู้ไปสู่การปฏิบัติและการวัดผลยังคงเป็นความท้าทาย โดยเฉพาะในบริบทการศึกษาที่มีลักษณะเฉพาะ เช่น โรงเรียนคาทอลิก ซึ่งต้องบูรณาการภาวะผู้นำร่วมสมัยเข้ากับค่านิยมและพันธกิจทางศาสนา

โรงเรียนในเครือสารสาสน์เป็นหนึ่งในเครือข่ายสถานศึกษาเอกชนขนาดใหญ่ของประเทศไทย ประกอบด้วยโรงเรียน 42 แห่ง วิทยาลัยอาชีวศึกษา 4 แห่ง และสถาบันอุดมศึกษาเอกชน 1 แห่ง โดยมีนักเรียนรวมกว่า 72,000 คน จัดการศึกษาโดยยึดหลักปรัชญาการศึกษาคาทอลิกที่มุ่งพัฒนามนุษย์อย่างรอบด้าน ทั้งด้านสติปัญญา คุณธรรม จริยธรรม และความรับผิดชอบต่อสังคม และโรงเรียนยังมีเป้าหมายในการจัดการศึกษาให้มีคุณภาพสูงที่ผสมผสานความเป็นเลิศทางวิชาการกับคุณธรรมจริยธรรมตามหลักการศึกษาคาทอลิก (สำนักงานเครือสารสาสน์, 2566) ในยุคที่การศึกษาเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว โรงเรียนยังเผชิญกับความท้าทายในการยกระดับคุณภาพ การเรียนรู้ของผู้เรียนให้สอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษายุคใหม่ แม้ว่าโรงเรียนในเครือจะมีจุดเด่นด้านการจัดการศึกษาสองภาษาและการพัฒนาผู้เรียนอย่างรอบด้าน แต่ผลการประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในบางกลุ่มสาระการเรียนรู้ รวมถึงผลการประเมินภายในของสถานศึกษาในบางปีการศึกษา ยังสะท้อนให้เห็นถึงความแตกต่างของคุณภาพการจัดการเรียนรู้อะหว่างโรงเรียนในเครือ และความจำเป็นในการพัฒนาศักยภาพของผู้บริหารสถานศึกษาให้สามารถขับเคลื่อนการเรียนรู้ของครูและผู้เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ด้วยเหตุนี้ ผู้บริหารโรงเรียนในเครือสารสาสน์จึงจำเป็นต้องพัฒนาภาวะผู้นำการเรียนรู้ ที่สามารถขับเคลื่อนนวัตกรรม ส่งเสริมการเรียนรู้เป็นทีม และนำเทคโนโลยีมาใช้อย่างมีประสิทธิภาพ ขณะเดียวกันยังคงรักษาอัตลักษณ์การศึกษาคาทอลิกที่เน้นการอภิบาลและพัฒนานักเรียนอย่างองค์รวม

จากการสังเคราะห์งานวิจัยดังกล่าว พบว่าองค์ประกอบของภาวะผู้นำการเรียนรู้มักเกี่ยวข้องกับประเด็นสำคัญ ได้แก่ เช่น การเรียนรู้เป็นทีม การสร้างนวัตกรรม การใช้เทคโนโลยี และการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ (Jolonch, A. et al., 2013); (Tubin, D. , 2013); (Greiter, T. W., 2013) อย่างไรก็ตาม งานวิจัยส่วนใหญ่ดำเนินการในบริบทของโรงเรียนของรัฐหรือโรงเรียนเอกชนทั่วไป ขณะที่การศึกษาเกี่ยวกับภาวะผู้นำการเรียนรู้ในบริบทของโรงเรียนคาทอลิกซึ่งมีปรัชญาการศึกษาที่มุ่งเน้นการพัฒนามนุษย์อย่างองค์รวมและการปลูกฝังค่านิยมทางจริยธรรมยังมีอยู่จำกัด นอกจากนี้ งานวิจัยที่ผ่านมายังขาดการพัฒนารูปแบบและตัวบ่งชี้ของภาวะผู้นำการเรียนรู้ที่ได้รับการตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างอย่างเป็นระบบในบริบทของโรงเรียนคาทอลิก ดังนั้น การศึกษาองค์ประกอบของภาวะผู้นำการเรียนรู้ของผู้บริหารโรงเรียนในเครือสารสาสน์ตามบริบทการศึกษาคาทอลิกจึงมีความสำคัญต่อการพัฒนารูปแบบความรู้และแนวทางการบริหารสถานศึกษาที่สอดคล้องกับบริบทของโรงเรียนดังกล่าว

จากช่องว่างของงานวิจัยดังกล่าว ทั้งในเชิงทฤษฎีและเชิงปฏิบัติ การศึกษาภาวะผู้นำการเรียนรู้ในบริบทของโรงเรียนคาทอลิกยังมีอยู่อย่างจำกัด โดยเฉพาะการพัฒนารูปแบบและตัวบ่งชี้ที่ผ่านการตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างอย่างเป็นระบบในบริบทของเครือข่ายสถานศึกษาเอกชนขนาดใหญ่ในประเทศไทย การวิจัยครั้งนี้จึงมุ่งขยายองค์ความรู้เกี่ยวกับภาวะผู้นำการเรียนรู้ โดยการบูรณาการแนวคิดภาวะผู้นำการเรียนรู้ในระดับสากลเข้ากับบริบทเฉพาะของการศึกษาคาทอลิก และถือเป็นหนึ่งในการศึกษาเชิงประจักษ์ที่พัฒนาและตรวจสอบตัวบ่งชี้ภาวะผู้นำการเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษาในบริบทของโรงเรียนเอกชนเครือข่ายขนาดใหญ่ในประเทศไทย ผู้วิจัยตระหนักถึงความสำคัญของการพัฒนาภาวะผู้นำการเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษาซึ่งมีบทบาทสำคัญในการขับเคลื่อนการเรียนรู้ของครูและผู้เรียน จึงสนใจศึกษาองค์ประกอบและตัวบ่งชี้ภาวะผู้นำการเรียนรู้ของผู้บริหารโรงเรียนในเครือสารสาสน์ตามบริบทการศึกษาคาทอลิก เพื่อพัฒนาตัวบ่งชี้ที่สามารถนำไปใช้เป็นเครื่องมือในการประเมิน พัฒนา และติดตามผลภาวะผู้นำการเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษาได้อย่างเป็นระบบ อีกทั้งยังสามารถใช้เป็นพื้นฐานสำหรับการออกแบบหลักสูตรการพัฒนาผู้บริหาร การพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในที่มุ่งเน้นการเรียนรู้ขององค์กร และการพัฒนาผู้บริหารสถานศึกษาให้มีภาวะผู้นำการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับความต้องการของสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 รวมถึงเป็นกรอบแนวคิดสำหรับการประเมินและพัฒนาภาวะผู้นำการเรียนรู้ในบริบทการศึกษาคาทอลิกในประเทศไทย

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาองค์ประกอบและตัวบ่งชี้ภาวะผู้นำการเรียนรู้ของผู้บริหารโรงเรียนในเครือข่ายตามบริบทการศึกษาคาทอลิก
2. เพื่อวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันภาวะผู้นำการเรียนรู้ของผู้บริหารโรงเรียนในเครือข่ายตามบริบทการศึกษาคาทอลิก

วิธีดำเนินการวิจัย

ผู้วิจัยใช้วิธีการวิจัยเชิงผสมผสานวิธี (Mixed Method Research Design) 3 ระยะ ดังนี้

ระยะที่ 1 การวิจัยเอกสาร

ผู้วิจัยทบทวนเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวกับภาวะผู้นำการเรียนรู้ของผู้บริหารโรงเรียนจากฐานข้อมูล Scopus, Web of Science, ERIC และฐานข้อมูล TCI เพื่อสังเคราะห์องค์ประกอบและตัวบ่งชี้ภาวะผู้นำการเรียนรู้ของผู้บริหารโรงเรียนในเครือข่าย

แหล่งข้อมูล คือ เอกสารและงานวิจัยเกี่ยวกับองค์ประกอบและตัวบ่งชี้ภาวะผู้นำการเรียนรู้ของผู้บริหารโรงเรียน โดยคัดเลือกเอกสารปี ค.ศ. 2013 - 2024

เครื่องมือการวิจัย คือ แบบบันทึกภาวะผู้นำการเรียนรู้ของผู้บริหารโรงเรียนในเครือข่าย

การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลเชิงเนื้อหา เพื่อสร้างข้อสรุปองค์ประกอบและตัวบ่งชี้ภาวะผู้นำการเรียนรู้ของผู้บริหารโรงเรียนในเครือข่ายตามบริบทการศึกษาคาทอลิก จากการสังเคราะห์เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องในระยะที่ 1 ผู้วิจัยได้ตัวบ่งชี้ภาวะผู้นำการเรียนรู้เบื้องต้นจำนวน 27 ตัวบ่งชี้ ก่อนนำไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 9 ท่านพิจารณาความเหมาะสมและความสอดคล้องของตัวบ่งชี้ในระยะที่ 2

ระยะที่ 2 วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ

ผู้วิจัยดำเนินการวิจัยเชิงคุณภาพเพื่อตรวจสอบผลการศึกษาค้นคว้าองค์ประกอบและตัวบ่งชี้ภาวะผู้นำการเรียนรู้ของผู้บริหารโรงเรียนในเครือข่าย โดยการสนทนากลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 9 คน

ผู้ให้ข้อมูล คือ ผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความเชี่ยวชาญด้านการบริหารการศึกษา และการบริหารการศึกษาตามบริบทการศึกษาคาทอลิกของผู้บริหารโรงเรียนในเครือข่าย จำนวน 9 คน โดยการเลือกผู้ให้ข้อมูลแบบเจาะจง (Purposive Sampling) โดยมีคุณสมบัติ ดังนี้ 1) สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาเอกด้านการบริหารการศึกษาหรือสาขาที่เกี่ยวข้อง 2) มีประสบการณ์ด้านการบริหารสถานศึกษาในเครือข่ายคาทอลิกหรือการพัฒนาภาวะผู้นำทางการศึกษาไม่น้อยกว่า 5 ปี และ 3) มีผลงานวิชาการหรือผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับภาวะผู้นำ

เครื่องมือการวิจัย คือ แบบบันทึกการสนทนากลุ่ม ซึ่งประกอบด้วยประเด็นภาวะผู้นำการเรียนรู้ของผู้บริหารโรงเรียนในเครือข่ายตามบริบทการศึกษาคาทอลิก 6 ประเด็น คือ การเรียนรู้เป็นทีม การนำเทคโนโลยีมาใช้ในการสร้างนวัตกรรม การจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ ความคิดสร้างสรรค์ และอัตลักษณ์การศึกษาคาทอลิก

การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลเชิงเนื้อหาสร้างข้อสรุปองค์ประกอบและตัวบ่งชี้ภาวะผู้นำการเรียนรู้ของผู้บริหารโรงเรียนในเครือข่ายตามบริบทการศึกษาคาทอลิก

ระยะที่ 3 วิธีการวิจัยเชิงปริมาณ

ผู้วิจัยใช้ระเบียบวิธีการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) เพื่อวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันภาวะผู้นำการเรียนรู้ของผู้บริหารโรงเรียนในเครือข่ายตามบริบทการศึกษาคาทอลิกโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติขั้นสูงในการวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ

ประชากร คือ ครูโรงเรียนในเครือข่าย จำนวน 45 โรงเรียน โดยมีจำนวนครูทั้งสิ้น 4,799 คน

ตัวอย่าง คือ ครูโรงเรียนในเครือข่ายจำนวน 390 คน โดยกำหนดขนาดของตัวอย่างตามแนวทางของ (Schumacker, R. E. & Lomax, R. G. โดยอ้างอิงอัตราส่วน 10 : 1 พารามิเตอร์ คิดเป็นกลุ่มตัวอย่างขั้นต่ำประมาณ 270 คน แต่การวิจัยครั้งนี้เก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 390 คน โดยการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น (Schumacker, R. E. & Lomax, R. G., 2004)

เครื่องมือการวิจัย คือ แบบสอบถามภาวะผู้นำการเรียนรู้ของผู้บริหารโรงเรียนในเครือข่ายตามบริบทการศึกษาคาทอลิกแบบมาตราประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ โดยผลการวิเคราะห์ค่าความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (IOC) ของแบบสอบถามรายข้ออยู่ระหว่าง 0.80 - 1.00 และมีค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถามทั้งฉบับเท่ากับ 0.95 โดยเครื่องมือการวิจัยผ่านการพิจารณาจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ตามเลขที่รับรอง HE-174-2568

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. ผู้วิจัยวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรในโมเดลเพื่อตรวจสอบลักษณะความสัมพันธ์ของตัวแปรเพื่อพิจารณาความเหมาะสมของเมทริกซ์สหสัมพันธ์โดยใช้ค่า Bartlett's test of Sphericity เพื่อตรวจสอบค่าเมทริกซ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรมีความแตกต่างจากเมทริกซ์เอกลักษณ์หรือไม่ และค่า Kaiser-Meyer-Olkin measure of sampling adequacy เพื่อตรวจสอบความพอเพียงของกลุ่มตัวแปรที่นำมาใช้ในการวิเคราะห์ ซึ่งผลการวิเคราะห์ค่า KMO มีค่าเท่ากับ 0.94 และค่า Bartlett's Test of Sphericity มีค่านัยสำคัญทางสถิติ ($p < .001$) ซึ่งแสดงให้เห็นว่าข้อมูลมีลักษณะการแจกแจงใกล้เคียงปกติและมีความเหมาะสมสำหรับการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันด้วยวิธี Maximum Likelihood

2. วิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน (Confirmatory factor analysis) เพื่อตรวจสอบความสอดคล้องขององค์ประกอบภาวะผู้นำการเรียนรู้ของผู้บริหารโรงเรียนในเครือข่ายตามบริบทการศึกษาคาทอลิกโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติขั้นสูง

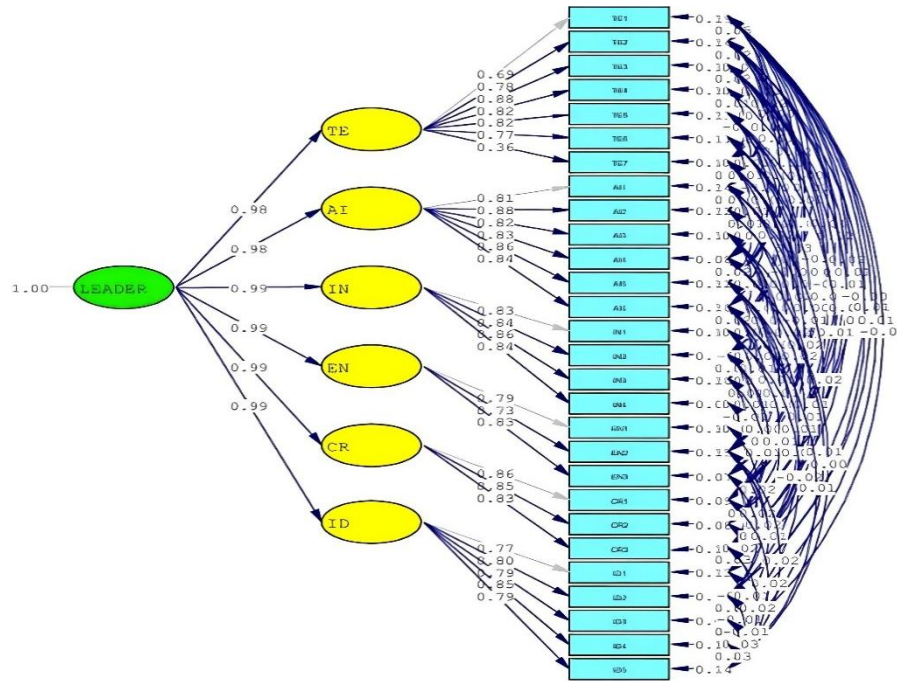
ผลการวิจัย

ตารางที่ 1 ผลการตรวจสอบค่าดัชนีความสอดคล้องของโมเดลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน ภาวะผู้นำการเรียนรู้ของผู้บริหารโรงเรียนในเครือข่ายตามบริบทการศึกษาคาทอลิก

ดัชนีความสอดคล้อง	ค่าดัชนีความสอดคล้อง	เกณฑ์	การแปลผล
χ^2 / df	172.72 / 207	< 3.00	ผ่านเกณฑ์
p-value	0.109	> .05	ผ่านเกณฑ์
RMSEA	0.017	< .05	ผ่านเกณฑ์
CFI	1.00	≥ .95	ผ่านเกณฑ์
TLI (NNFI)	1.00	≥ .95	ผ่านเกณฑ์
SRMR	0.003	< .08	ผ่านเกณฑ์
GFI	0.97	≥ .90	ผ่านเกณฑ์
AGFI	0.94	≥ .90	ผ่านเกณฑ์

ผลการวิเคราะห์ พบว่า ค่าไคสแควร์ (χ^2) เท่ากับ 172.72 ที่องศาอิสระ 207 และมีค่า p-value เท่ากับ 0.10983 ซึ่งไม่แตกต่างจากข้อมูลเชิงประจักษ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ สะท้อนให้เห็นว่าโครงสร้างของโมเดลที่กำหนดขึ้นสามารถอธิบายความสัมพันธ์ของข้อมูลได้อย่างเหมาะสม นอกจากนี้ ค่า Root Mean Square Error of Approximation (RMSEA) เท่ากับ 0.017 ซึ่งต่ำกว่าเกณฑ์ที่ยอมรับได้มาก แสดงให้เห็นว่าโมเดลมีค่าความคลาดเคลื่อนในการประมาณค่าต่ำมาก และมีความแม่นยำในการอธิบายข้อมูลเชิงประจักษ์สูง

เมื่อพิจารณาดัชนีความสอดคล้องอื่น ได้แก่ GFI, AGFI, CFI, NFI และ NNFI พบว่าค่าทุกดัชนีอยู่ในระดับที่ผ่านเกณฑ์การยอมรับทั้งหมด ผลการวิเคราะห์ดังกล่าวยืนยันว่าโมเดลการวัดภาวะผู้นำการเรียนรู้มีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ แสดงดังภาพที่ 1

Chi-Square=172.72, df=207, P-value=0.10983, RMSEA=0.017

ภาพที่ 1 องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับที่สองของภาวะผู้นำการเรียนรู้ของผู้บริหารโรงเรียน
ในเครือข่ายสารสนเทศตามบริบทการศึกษาคาทอลิก

ตารางที่ 2 ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับที่สองของภาวะผู้นำการเรียนรู้ของผู้บริหารโรงเรียน
ในเครือข่ายสารสนเทศตามบริบทการศึกษาคาทอลิก

ตัวบ่งชี้ภาวะผู้นำการเรียนรู้ของผู้บริหาร	β	SE	t	R ²
ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับแรก				
องค์ประกอบด้านการเรียนรู้เป็นทีม (TE)				
1. การเป็นแบบอย่างในการกระจายอำนาจ (TE1)	0.69	-	-	0.89
2. การเป็นแบบอย่างในการกระจายอำนาจ (TE2)	0.78	0.03	46.87***	0.93
3. การวางระบบโครงสร้างเพื่อการเรียนรู้ (TE3)	0.88	0.03	46.40***	0.93
4. การส่งเสริมบรรยากาศความปลอดภัยเชิงจิตวิทยา (TE4)	0.82	0.03	48.21***	0.94
5. สร้างความไว้วางใจและเป็นกัลยาณมิตร (TE5)	0.82	0.03	46.98***	0.94
6. สร้างความรับผิดชอบที่เชื่อมโยงผลลัพธ์ของผู้เรียนร่วมกัน (TE6)	0.77	0.03	47.40***	0.94
7. การบูรณาการเทคโนโลยี และ AI เพื่อเสริมสร้างการเรียนรู้ร่วมกัน (TE7)	0.36	0.03	39.99***	0.88
องค์ประกอบด้านการนำเทคโนโลยีมาใช้ (AT)				
1. การกำหนดวิสัยทัศน์และแผนกลยุทธ์ด้านเทคโนโลยีและ AI (AT1)	0.81	-	-	-
2. การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานทางเทคโนโลยีและ AI (AT2)	0.88	0.02	53.56***	0.94
3. การบูรณาการเทคโนโลยี และ AI เพื่อการเปลี่ยนแปลงการสอน (AT3)	0.82	0.02	54.27***	0.94
4. การใช้เทคโนโลยีและ AI เพื่อการตัดสินใจ (AT4)	0.83	0.02	57.63***	0.96

ตารางที่ 2 ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับที่สองของภาวะผู้นำการเรียนรู้ของผู้บริหารโรงเรียน
ในเครือข่ายสารสนเทศตามบริบทการศึกษาคาทอลิก (ต่อ)

ตัวบ่งชี้ภาวะผู้นำการเรียนรู้ของผู้บริหาร	β	SE	t	R ²
ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับแรก				
5. การสร้างวัฒนธรรมแห่งนวัตกรรมในโรงเรียน (AT5)	0.86	0.02	53.04***	0.94
6. การส่งเสริมสมรรถนะครูผ่านการพัฒนาวิชาชีพ (AT6)	0.84	0.02	53.55***	0.94
องค์ประกอบด้านการสร้างนวัตกรรมการเรียนรู้ (IN)				
1. ส่งเสริมกระบวนการพัฒนานวัตกรรมอย่างเป็นระบบ (IN1)	0.83	-	-	
2. บูรณาการนวัตกรรมกับอัตลักษณ์ของโรงเรียน (IN2)	0.84	0.02	59.42***	0.95
3. เป็นแบบอย่างของผู้นำที่มีความคิดสร้างสรรค์ (IN3)	0.86	0.02	59.12***	0.95
4. การสร้างเครือข่ายและส่งเสริมการเรียนรู้ (IN4)	0.84	0.02	61.97***	0.96
องค์ประกอบด้านสภาพแวดล้อมเอื้อต่อการเรียนรู้ (EN)				
1. สร้างวัฒนธรรมความคาดหวังสูงเพื่อส่งเสริมสภาพแวดล้อมทางวิชาการ (EN1)	0.79	-	-	0.93
2. สร้างความปลอดภัยและความเป็นระเบียบเรียบร้อยทางกายภาพ (EN2)	0.73	0.03	50.66***	0.92
3. การส่งเสริมความสัมพันธ์เชิงบวก และการดูแลเอาใจใส่กันในห้องเรียน (EN3)	0.83	0.02	58.45***	0.96
องค์ประกอบด้านความคิดสร้างสรรค์ (CR)				
1. ส่งเสริมความคิดนอกกรอบและการเชื่อมโยงข้ามศาสตร์ในการปฏิบัติงานในโรงเรียน (CR1)	0.86	-	-	0.95
2. สร้างระบบการจัดการนวัตกรรมที่เกิดจากความคิดสร้างสรรค์ (CR2)	0.85	0.02	67.15***	0.96
3. การบูรณาการความคิดสร้างสรรค์กับการประเมินผลการปฏิบัติงานของบุคลากร (CR3)	0.83	0.02	61.10***	0.94
องค์ประกอบด้านอัตลักษณ์การศึกษาคาทอลิก (ID)				
1. การบูรณาการวิสัยทัศน์คาทอลิกเข้ากับพันธกิจและกลยุทธ์ของโรงเรียน (ID1)	0.77	-	-	0.93
2. การสร้างวัฒนธรรมการอภิบาลให้เกิดขึ้นอย่างเป็นรูปธรรม (ID2)	0.80	0.02	54.20***	0.94
3. การเป็นผู้นำด้านคุณธรรมจริยธรรม (ID3)	0.79	0.02	57.41***	0.96
4. ส่งเสริมการไตร่ตรองตนเองและชีวิตฝ่ายจิตของนักเรียนและบุคลากร (ID4)	0.85	0.02	53.52***	0.94
5. การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ด้วยการบริการสังคม (ID5)	0.79	0.02	52.68***	0.94
ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบอันดับที่สอง				
องค์ประกอบด้านการเรียนรู้เป็นทีม (TE)	0.98	0.04	25.17*	0.96
องค์ประกอบด้านการนำเทคโนโลยีมาใช้ (AT)	0.98	0.04	26.05*	0.96
องค์ประกอบด้านการสร้างนวัตกรรมการเรียนรู้ (IN)	0.99	0.04	26.72*	0.98
องค์ประกอบด้านสภาพแวดล้อมเอื้อต่อการเรียนรู้ (EN)	0.99	0.04	26.50*	0.98
องค์ประกอบด้านความคิดสร้างสรรค์ (CR)	0.99	0.04	27.11*	0.99
องค์ประกอบด้านอัตลักษณ์การศึกษาคาทอลิก (ID)	0.99	0.04	26.24*	0.98

Chi-square = 172.72 df = 207 p = 0.109

CFI = 1.00 TLI (NNFT) = 1.00 SRMR = 0.003

GFI = 0.97 AGFI = 0.94 RMSEA = 0.017

*p<.001 ** p < .01 *** p < .001

จากภาพที่ 1 และตารางที่ 2 แสดงผลการตรวจสอบความตรงขององค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับที่สองขององค์ประกอบภาวะผู้นำการเรียนรู้ของผู้บริหารโรงเรียนในเครือข่ายสารสนเทศตามบริบทการศึกษาคาทอลิก พบว่าองค์ประกอบของภาวะผู้นำการเรียนรู้ของผู้บริหารในเครือข่ายสารสนเทศตามบริบทการศึกษาคาทอลิกวัดได้จาก 6 องค์ประกอบ คือ องค์ประกอบด้านการเรียนรู้เป็นทีม (TE) องค์ประกอบด้านการนำเทคโนโลยีมาใช้ (AT) องค์ประกอบด้านการสร้างนวัตกรรมการเรียนรู้ (IN) องค์ประกอบด้านสภาพแวดล้อมเอื้อต่อการเรียนรู้ (EN)

องค์ประกอบด้านความคิดสร้างสรรค์ (CR) และองค์ประกอบด้านอัตลักษณ์การศึกษาคาทอลิก (ID) โดยวัดจากตัวบ่งชี้ได้ 27 ตัวบ่งชี้ ผลการวิจัยพบว่า องค์ประกอบของภาวะผู้นำการเรียนรู้ของผู้บริหารโรงเรียนในเครือสารสาสน์ตามบริบทการศึกษาคาทอลิกสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ซึ่งพิจารณาจากค่าไค-สแควร์ที่แตกต่างจากศูนย์อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ($X^2 = 172.72$, $df = 207$, $p = 0.109$) ค่าไค-สแควร์ (X^2/df) เท่ากับ 0.83 ค่าดัชนีวัดระดับความกลมกลืน (GFI) เท่ากับ 0.97 ค่าดัชนีวัดระดับความกลมกลืนที่ปรับแก้ (AGFI) เท่ากับ 0.97

เมื่อพิจารณาค่าน้ำหนักองค์ประกอบค่าน้ำหนักองค์ประกอบ (Factor Loading) ของตัวแปรสังเกตได้ขององค์ประกอบภาวะผู้นำการเรียนรู้ของผู้บริหารโรงเรียนในเครือสารสาสน์ตามบริบทการศึกษาคาทอลิก พบว่า ผลการวิเคราะห์หองค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับแรก (First order confirmatory factor analysis) พบว่า น้ำหนักขององค์ประกอบทั้ง 6 องค์ประกอบ มีค่าเป็นบวก โดยมีค่าน้ำหนักองค์ประกอบตั้งแต่ 0.36 ถึง 0.88 ซึ่งมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทุกตัวโดยเรียงตามลำดับดังนี้ ตัวบ่งชี้ TE3 และ AT2 มีค่าเท่ากับ 0.88 ตัวบ่งชี้ AT5, IN3 และ CR1 มีค่าเท่ากับ 0.86, ตัวบ่งชี้ CR2 และ TD4 มีค่าเท่ากับ 0.85 ตัวบ่งชี้ AT6, IN2 และ IN4 มีค่าเท่ากับ 0.84 ตัวบ่งชี้ AT4, IN1, EN3 และ CR3 มีค่าเท่ากับ 0.83 ตัวบ่งชี้ TE4, TE5 และ AT3 มีค่าเท่ากับ 0.82 ตัวบ่งชี้ AT1 มีค่าเท่ากับ 0.81 ตัวบ่งชี้ TD2 มีค่าเท่ากับ 0.80 ตัวบ่งชี้ EN1, TD3 และ TD5 มีค่าเท่ากับ 0.79 ตัวบ่งชี้ TE2 มีค่าเท่ากับ 0.78 ตัวบ่งชี้ TE6 และ ID1 มีค่าเท่ากับ 0.77 ตัวบ่งชี้ EN2 มีค่าเท่ากับ 0.73 ตัวบ่งชี้ TE1 มีค่าเท่ากับ 0.69 และตัวบ่งชี้ TE7 มีค่าต่ำที่สุดเท่ากับ 0.36

เมื่อพิจารณาค่าน้ำหนักองค์ประกอบ (Factor Loading) ผลการวิเคราะห์หองค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับที่สอง (Second order Confirmatory factor analysis) พบว่า ค่าน้ำหนักองค์ประกอบทั้ง 6 องค์ประกอบ มีค่าเป็นบวก โดยมีค่าน้ำหนักองค์ประกอบตั้งแต่ 0.98 - 0.99 ซึ่งมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทุกตัว โดยเรียงตามลำดับ ดังนี้ องค์ประกอบด้านการสร้างนวัตกรรมการเรียนรู้ (IN) องค์ประกอบด้านสภาพแวดล้อมเอื้อต่อการเรียนรู้ (EN) องค์ประกอบด้านความคิดสร้างสรรค์ (CR) และองค์ประกอบด้านอัตลักษณ์การศึกษาคาทอลิก (ID) มีค่าเท่ากับ 0.99 องค์ประกอบด้านการเรียนรู้เป็นทีม (IE) และองค์ประกอบด้านการนำเทคโนโลยีมาใช้ (AI) มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบเท่ากับ 0.98

อภิปรายผล

1. ผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่า ภาวะผู้นำการเรียนรู้ของผู้บริหารโรงเรียนในเครือสารสาสน์ตามบริบทการศึกษาคาทอลิก ประกอบด้วย 6 องค์ประกอบ คือ การเรียนรู้เป็นทีม การนำเทคโนโลยีมาใช้ การสร้างนวัตกรรม การเรียนรู้ การจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ ความคิดสร้างสรรค์ และอัตลักษณ์การศึกษาคาทอลิก และ 27 ตัวบ่งชี้ ซึ่งสะท้อนโครงสร้างภาวะผู้นำการเรียนรู้มีลักษณะเป็น โครงสร้างเชิงพหุมิติ ที่บูรณาการมิติด้านการเรียนรู้ การบริหารจัดการ และคุณค่าขององค์การการศึกษาเข้าด้วยกันอย่างเป็นระบบ ซึ่งองค์ประกอบด้านการเรียนรู้เป็นทีม สอดคล้องกับแนวคิดองค์กรแห่งการเรียนรู้ที่เสนอว่าการเรียนรู้ร่วมกันเป็นกลไกหลักในการพัฒนาองค์กรอย่างยั่งยืน (Senge, P., 1990) และสอดคล้องกับงานวิจัยที่ชี้ว่าภาวะผู้นำทางการศึกษาที่มีประสิทธิผลต้องมุ่งสร้างวัฒนธรรม การเรียนรู้ร่วมกันของครูและบุคลากรมากกว่าการพึ่งพาความสามารถเฉพาะบุคคลของผู้บริหารเพียงอย่างเดียว (Leithwood, K. et al., 2020) ในบริบทของโรงเรียนคาทอลิก องค์ประกอบนี้มีความสำคัญเป็นพิเศษ เนื่องจากโรงเรียนคาทอลิกยึดหลักการทำงานแบบชุมชนแห่งความเชื่อและความร่วมมือ (community) การพัฒนาครู และบุคลากรจึงมิใช่เพียงการเพิ่มพูนทักษะวิชาชีพ แต่เป็นการเรียนรู้ร่วมกันบนฐานของพันธกิจ ค่านิยม และความรับผิดชอบต่อการพัฒนาผู้เรียน องค์ประกอบด้านการนำเทคโนโลยีมาใช้ และการสร้างนวัตกรรมการเรียนรู้ สะท้อนบทบาทของผู้บริหารในฐานะผู้นำการเปลี่ยนแปลงที่ใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมเป็นเครื่องมือเชิงกลยุทธ์ในการขับเคลื่อนการเรียนรู้ขององค์กร ผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับกรอบแนวคิดภาวะผู้นำเชิงระบบที่เสนอว่าผู้นำ

สถานศึกษายุคใหม่ต้องใช้ข้อมูล เทคโนโลยี และนวัตกรรมเพื่อสนับสนุนการตัดสินใจและการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง (Hitt, D. H. & Tucker, P. D., 2016) อย่างไรก็ตาม ในบริบทของโรงเรียนคาทอลิก ความสำคัญของเทคโนโลยีมิได้อยู่ที่ความทันสมัยเพียงอย่างเดียว แต่ต้องอยู่บนฐานของการใช้เทคโนโลยีอย่างมีจริยธรรม รับผิดชอบ และคำนึงถึงคุณค่าความเป็นมนุษย์ การนำเทคโนโลยีมาใช้จึงมีความหมายในฐานะเครื่องมือเพื่อการเรียนรู้มากกว่าเครื่องมือเพื่อประสิทธิภาพเพียงอย่างเดียว องค์ประกอบด้านสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ และ ความคิดสร้างสรรค์ ทำหน้าที่เป็นเงื่อนไขเชิงระบบที่สนับสนุนการเกิดภาวะผู้นำการเรียนรู้ โดยสอดคล้องกับแนวคิด student-centered leadership ซึ่งเน้นว่าผู้นำสถานศึกษามีบทบาทสำคัญในการสร้างบริบทที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของทั้งผู้เรียนและครู (Robinson, V. M. J., 2011) ในบริบทของโรงเรียนคาทอลิก สภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้มิได้หมายถึงเพียงทรัพยากร อาคารสถานที่ หรือบรรยากาศทางวิชาการเท่านั้น แต่ยังรวมถึงบรรยากาศทางจิตวิญญาณ ความสัมพันธ์ที่เปี่ยมด้วยความเมตตา การยอมรับคุณค่าของแต่ละบุคคล และการจัดสภาพแวดล้อมที่ส่งเสริมศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ของผู้เรียนด้วย ดังนั้น ผู้บริหารที่มีภาวะผู้นำการเรียนรู้จึงต้องสามารถสร้างสภาพแวดล้อมที่ทั้งเอื้อต่อการเรียน และเอื้อต่อการเติบโตภายในไปพร้อมกัน นอกจากนี้การปรากฏของความคิดสร้างสรรค์ในฐานะองค์ประกอบหนึ่งของโมเดลยังสะท้อนว่าภาวะผู้นำการเรียนรู้จำเป็นต้องเชื่อมโยงกับความสามารถในการปรับตัว การคิดเชิงระบบ และการมองอนาคต ซึ่งเป็นคุณลักษณะสำคัญของผู้นำในบริบทการศึกษาที่เผชิญการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว (Leithwood, K. et al., 2020) อีกทั้งความคิดสร้างสรรค์ทำให้ภาวะผู้นำการเรียนรู้ในโรงเรียนคาทอลิกไม่หยุดอยู่ที่การอนุรักษ์คุณค่าเดิม แต่สามารถต่อยอดคุณค่าเดิมให้มีพลังและความหมายในบริบทปัจจุบันได้ และองค์ประกอบด้านอัตลักษณ์การศึกษาคาทอลิก เป็นคุณูปการเชิงบริบทที่สำคัญของการวิจัยครั้งนี้ เนื่องจากช่วยขยายกรอบแนวคิดภาวะผู้นำการเรียนรู้ให้ครอบคลุมมิติด้านคุณค่า จริยธรรม และพันธกิจขององค์กรการศึกษา ผลการวิจัยสอดคล้องกับข้อเสนอที่ว่าภาวะผู้นำทางการศึกษามีความหมายและความยั่งยืนได้ก็ต่อเมื่อสอดคล้องกับวัฒนธรรม และค่านิยมขององค์กร (Bush, T., 2020) ในบริบทของโรงเรียนคาทอลิก ผู้บริหารมิได้ทำหน้าที่เพียงกำกับดูแลการจัดการศึกษา แต่ยังต้องเป็นผู้นำทางคุณค่า เป็นผู้เชื่อมโยงพันธกิจของโรงเรียนกับการพัฒนาครูและผู้เรียน และเป็นผู้ดูแลให้องค์กรยังคงรักษาอัตลักษณ์ของการศึกษาคาทอลิกไว้ท่ามกลางการเปลี่ยนแปลง การบูรณาการอัตลักษณ์การศึกษาคาทอลิกกับโครงสร้างภาวะผู้นำการเรียนรู้จึงสะท้อนว่ากรอบแนวคิดภาวะผู้นำสามารถปรับใช้ให้เหมาะสมกับบริบททางวัฒนธรรมและศาสนาได้อย่างเป็นระบบ ซึ่งยังพบการศึกษาน้อยในวรรณกรรมสากล

2. ผลการวิเคราะห์หองค์ประกอบเชิงยืนยันภาวะผู้นำการเรียนรู้ของผู้บริหารโรงเรียนในเครือข่ายตามบริบทการศึกษาคาทอลิกสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ซึ่งพิจารณาจากค่าไค-สแควร์ที่แตกต่างจากศูนย์อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ($X^2 = 172.72, df = 207, p = 0.109$) ค่าไค-สแควร์ (X^2/df) เท่ากับ 0.83 ค่าดัชนีวัดระดับความกลมกลืน (GFI) เท่ากับ 0.97 ค่าดัชนีวัดระดับความกลมกลืนที่ปรับแก้ (AGFI) เท่ากับ 0.97 เมื่อพิจารณาค่าน้ำหนักองค์ประกอบ (Factor Loading) ผลการวิเคราะห์หองค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับที่สอง (Second order Confirmatory factor analysis) พบว่า ค่าน้ำหนักองค์ประกอบทั้ง 6 องค์ประกอบ มีค่าเป็นบวก โดยมีค่าน้ำหนักองค์ประกอบตั้งแต่ 0.98 - 0.99 ซึ่งมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทุกตัว อาจสะท้อนถึงความสอดคล้องเชิงโครงสร้างของตัวบ่งชี้กับองค์ประกอบแฝงของภาวะผู้นำการเรียนรู้ในระดับสูง ทั้งนี้อาจเป็นผลจากกระบวนการพัฒนาเครื่องมือที่ผ่านการสังเคราะห์เอกสารและงานวิจัยอย่างเป็นระบบ รวมถึงการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาโดยผู้ทรงคุณวุฒิ ซึ่งช่วยให้ตัวบ่งชี้มีความชัดเจนและสัมพันธ์กับโครงสร้างแนวคิดอย่างใกล้ชิด โดยเรียงตามลำดับดังนี้ องค์ประกอบด้านการสร้างนวัตกรรมการเรียนรู้ (IN) องค์ประกอบด้านสภาพแวดล้อมเอื้อต่อการเรียนรู้ (EN) องค์ประกอบด้านความคิดสร้างสรรค์ (CR) และองค์ประกอบด้านอัตลักษณ์การศึกษาคาทอลิก (ID) มีค่าเท่ากับ 0.99 องค์ประกอบด้านการเรียนรู้เป็นทีม (IE) และองค์ประกอบด้านการนำเทคโนโลยีมาใช้ (AT) มีค่าน้ำหนัก

องค์ประกอบเท่ากับ 0.98 ซึ่งสะท้อนว่าภาวะผู้นำการเรียนรู้มีใช้คุณลักษณะเชิงเดียว แต่เป็นโครงสร้างเชิงพหุมิติที่บูรณาการมิติด้านการเรียนรู้ การจัดการองค์กร และค่านิยมร่วมกัน ผลการวิจัยนี้สนับสนุนข้อเสนอของ Hallinger, P. ที่ชี้ว่าภาวะผู้นำทางการศึกษาควรถูกอธิบายในฐานะโครงสร้างที่ขึ้นกับบริบท (context-dependent leadership) มากกว่าการเป็นชุดสมรรถนะสากลที่ใช้ได้เหมือนกันทุกบริบท เมื่อพิจารณาองค์ประกอบทั้งหมด พบว่า องค์ประกอบหลักส่วนใหญ่สอดคล้องกับกรอบแนวคิดภาวะผู้นำการเรียนรู้ในระดับนานาชาติ เช่น การเรียนรู้เป็นทีม การใช้เทคโนโลยี การสร้างนวัตกรรม และการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ (Hallinger, P., 2018) ซึ่งได้รับการกล่าวถึงอย่างต่อเนื่องในงานวิจัยด้านภาวะผู้นำทางการศึกษา (Leithwood, K. et al., 2020); (Hitt, D. H. & Tucker, P. D., 2016) อย่างไรก็ตาม การเพิ่มองค์ประกอบด้านอัตลักษณ์การศึกษาโรงเรียนคาทอลิกสะท้อนการขยายกรอบแนวคิดภาวะผู้นำการเรียนรู้ให้ครอบคลุมมิติด้านคุณค่าและพันธกิจขององค์กรการศึกษา องค์ประกอบด้านการเรียนรู้เป็นทีมมีบทบาทโดดเด่นในโครงสร้างโมเดล ซึ่งสะท้อนว่าภาวะผู้นำการเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษามีรากฐานอยู่บนการสร้างการเรียนรู้ร่วมกันของครูและบุคลากร ผลการวิจัยนี้ช่วยยืนยันข้อเสนอเชิงทฤษฎีที่ว่า การเรียนรู้เป็นทีมมิใช่เพียงกิจกรรมเสริม แต่เป็นกลไกหลักที่เชื่อมโยงภาวะผู้นำกับการพัฒนาคุณภาพโรงเรียนอย่างยั่งยืน (Senge, P., 1990); (Leithwood, K. et al., 2020) ในบริบทของโรงเรียนเครือสาสน์ การเรียนรู้เป็นทีมยังทำหน้าที่เป็นพื้นที่กลางที่เชื่อมโยงการพัฒนาทางวิชาการกับค่านิยมขององค์กร ซึ่งช่วยอธิบายว่าทำไมองค์ประกอบนี้จึงมีน้ำหนักเชิงโครงสร้างสูงในโมเดล การค้นพบนี้สนับสนุนข้อเสนอว่าภาวะผู้นำการเรียนรู้ที่มีประสิทธิผลต้องสร้างวัฒนธรรมองค์กรที่เอื้อต่อการเรียนรู้ร่วมกัน มากกว่าการพึ่งพาความสามารถเฉพาะบุคคลของผู้บริหารเพียงลำพัง องค์ประกอบด้านการนำเทคโนโลยีมาใช้ในการปฏิบัติงานและการสร้างนวัตกรรม การเรียนรู้สะท้อนบทบาทของผู้บริหารในฐานะผู้นำการเปลี่ยนแปลง (change agent) มากกว่าผู้จัดการเชิงระบบ ผลการวิจัยนี้ช่วยขยายความเข้าใจว่าการใช้เทคโนโลยีในภาวะผู้นำการเรียนรู้มีการนำเครื่องมือมาใช้เชิงเทคนิคเท่านั้น แต่เป็นการใช้เทคโนโลยีเป็นกลไกในการสร้างการเรียนรู้ การตัดสินใจบนฐานข้อมูล และการพัฒนานวัตกรรมอย่างเป็นระบบสอดคล้องกับงานวิจัยที่ชี้ว่าภาวะผู้นำทางการศึกษายุคใหม่ต้องผสมผสานการจัดการเชิงนวัตกรรมเข้ากับการเรียนรู้ขององค์กร (Hitt, D. H. & Tucker, P. D., 2016) และสะท้อนแนวโน้มการเปลี่ยนผ่านจาก instructional leadership แบบดั้งเดิมไปสู่ learning leadership ที่มีความยืดหยุ่นและตอบสนองต่อบริบทที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว องค์ประกอบด้านการจัดการสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ และความคิดสร้างสรรค์ทำหน้าที่เป็นเงื่อนไขเชิงระบบที่สนับสนุนการเกิดภาวะผู้นำการเรียนรู้ ผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับแนวคิด student-centered leadership ที่เสนอว่าผู้นำสถานศึกษามีบทบาทโดยตรงในการสร้างเงื่อนไขที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของผู้เรียนและครู (Robinson, V. M. J., 2011) ความคิดสร้างสรรค์ปรากฏเป็นองค์ประกอบหนึ่งของโมเดล สะท้อนว่าภาวะผู้นำการเรียนรู้ไม่สามารถแยกออกจากความสามารถในการคิดเชิงระบบ การปรับตัว และการมองอนาคต ซึ่งเป็นคุณลักษณะสำคัญของผู้นำในบริบทการศึกษาที่เผชิญความไม่แน่นอนสูง และองค์ประกอบด้านอัตลักษณ์การศึกษาโรงเรียนคาทอลิกเป็นคุณูปการเชิงบริบทที่สำคัญของการวิจัยครั้งนี้ โดยช่วยขยายกรอบแนวคิดภาวะผู้นำการเรียนรู้ให้ครอบคลุมมิติด้านคุณค่า จริยธรรม และพันธกิจขององค์กรการศึกษา ผลการวิจัยนี้สนับสนุนข้อเสนอของ Bush, T. ที่ระบุว่าภาวะผู้นำทางการศึกษาจะมีความหมายและยั่งยืนได้ก็ต่อเมื่อสอดคล้องกับวัฒนธรรมและค่านิยมขององค์กร การบูรณาการอัตลักษณ์การศึกษาคาทอลิกเข้ากับภาวะผู้นำการเรียนรู้จึงมิใช่เพียงการเพิ่มองค์ประกอบใหม่ แต่เป็นการชี้ให้เห็นว่าโครงสร้างภาวะผู้นำการเรียนรู้สามารถปรับขยายให้สะท้อนบริบททางวัฒนธรรมและศาสนาได้อย่างเป็นระบบ ซึ่งเป็นประเด็นที่ยังได้รับการศึกษาไม่มากในวรรณกรรมสากล (Bush, T., 2020)

สรุปและข้อเสนอแนะ

จากผลการศึกษาองค์ประกอบ และตัวบ่งชี้ภาวะผู้นำการเรียนรู้ของผู้บริหารโรงเรียนในเครือข่าย สาระสำคัญตามบริบทการศึกษาภาคทอริก พบว่า ภาวะผู้นำการเรียนรู้ของผู้บริหารโรงเรียนในเครือข่ายสาระสำคัญตามบริบทการศึกษาภาคทอริก ประกอบด้วย 6 องค์ประกอบ ได้แก่ การเรียนรู้เป็นทีม การนำเทคโนโลยีมาใช้ การสร้างนวัตกรรม การเรียนรู้ การจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ ความคิดสร้างสรรค์ และอัตลักษณ์การศึกษาภาคทอริก รวม 27 ตัวบ่งชี้ สะท้อนการบูรณาการมิติทางวิชาการ เทคโนโลยี คุณธรรม และจิตตา-ภิบาลอย่างเป็นระบบ ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันแสดงให้เห็นว่าโมเดลมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ และมีความตรงเชิงโครงสร้างในระดับดี สามารถใช้เป็นกรอบแนวทางในการพัฒนาภาวะผู้นำการเรียนรู้ของผู้บริหารโรงเรียนเอกชนภาคทอริกได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งนี้ ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย ในด้านการพัฒนาระบบการฝึกอบรมผู้บริหารโรงเรียนในเครือข่ายสาระสำคัญควรพัฒนาหลักสูตรการฝึกอบรมผู้บริหารที่ครอบคลุมทั้ง 6 องค์ประกอบของภาวะผู้นำการเรียนรู้อย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง โดยเน้นการเรียนรู้จากการปฏิบัติ (Learning by Doing) และการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ระหว่างผู้บริหาร ด้านการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ควรส่งเสริมให้มีการพัฒนา Professional Learning Community (PLC) อย่างเป็นรูปธรรมในทุกโรงเรียน โดยจัดสรรเวลาและทรัพยากรที่เพียงพอสำหรับการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และการสร้างนวัตกรรม ด้านการลงทุนด้านเทคโนโลยี ควรมีการจัดสรรงบประมาณเพื่อพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านเทคโนโลยีและการฝึกอบรมบุคลากรให้มีทักษะในการใช้เทคโนโลยีอย่างมีประสิทธิภาพและมีจริยธรรม ด้านการพัฒนาระบบการประเมินและติดตาม ควรพัฒนาระบบการประเมินภาวะผู้นำการเรียนรู้ของผู้บริหารโดยใช้ตัวบ่งชี้ที่พัฒนาขึ้นเป็นเครื่องมือในการประเมินและให้ข้อมูลป้อนกลับเพื่อการพัฒนา และด้านการสร้างเครือข่ายความร่วมมือ ควรส่งเสริมการสร้างเครือข่ายความร่วมมือกับสถาบันการศึกษาชั้นนำทั้งในและต่างประเทศเพื่อแลกเปลี่ยนองค์ความรู้และแนวปฏิบัติที่ดี สำหรับการวิจัยครั้งต่อไป ควรพัฒนาโมเดลเชิงสาเหตุเพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเรียนรู้กับผลลัพธ์ทางการศึกษา โดยใช้การวิเคราะห์สมการโครงสร้าง (SEM) เพื่ออธิบายอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ของนักเรียน คุณภาพการสอน ความผูกพันของครู และความพึงพอใจของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย และควรศึกษาเชิงลึกด้วยระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพหรือแบบผสมผสานเพื่อทำความเข้าใจกระบวนการพัฒนาภาวะผู้นำของผู้บริหารของแต่ละองค์ประกอบของภาวะผู้นำการเรียนรู้ของผู้บริหารโรงเรียนในเครือข่ายสาระสำคัญตามบริบทการศึกษาภาคทอริก โดยเฉพาะอัตลักษณ์การศึกษาภาคทอริก เพื่ออธิบายกลไกการบูรณาการค่านิยมทางศาสนากับภาวะผู้นำร่วมสมัย

เอกสารอ้างอิง

- สุธรรม ธรรมทัตตานนท์. (2561). ภาวะผู้นำทางการศึกษา. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- Bush, T. (2020). *Theories of educational leadership and management*. (5th ed.). London: Sage.
- Christiansen, I. & Tronsmo, E. (2013). *Teachers' learning communities*. In J. H. McMillan (Ed.), *Thousand Oaks*: Sage.
- Curtis, R. (2012). *Finding a new way: Leveraging teacher leadership to meet unprecedented demands*. Washington, DC: Aspen Institute.
- Greiter, T. W. (2013). *Leadership for 21st Century Learning*. New York: OCED Publishing.
- Hallinger, P. (2018). *Bringing context out of the shadows of leadership*. *Educational Management Administration & Leadership*, 46(1), 5-24.
- Hitt, D. H. & Tucker, P. D. (2016). *Systematic review of key practices in effective school leadership*. *Review of Educational Research*, 86(2), 531-569.

- Jolouch, A. et al. (2013). Leadership for 21st century learning. New York: OCED Publishing.
- Kouzes, J. M. & Posner, B. Z. (2016). The leadership challenge. (5th ed.). San Francisco, California: Jossey-Bass.
- Leithwood, K. et al. (2020). Seven strong claims about successful school leadership revisited. *School Leadership & Management*, 40(1), 5-22.
- Robinson, V. M. J. (2011). Student-centered leadership. San Francisco, California: Jossey-Bass.
- Schumacker, R. E. & Lomax, R. G. (2004). A Beginner's Guide to Structural Equation Modeling. (2nd ed.). Mahwah, NJ: Lawrence Erlbaum Associates / Psychology Press.
- Senge, P. (1990). The Fifth Discipline The Art and Practice of the Learning Organization. New York: Doubleday/Currency.
- Tubin, D. (2013). Approaches to Learning Leadership Development in Different School. System in Leadership for 21 Century Learning. New York: OCED Publishing.